

Els esclaus de Franco

Quan es parla de les conseqüències que va tenir la dictadura del general Francisco Franco sobre els republicans, sovint vénen a la ment conceptes com presó, consells de guerra, repressió, exili, camps de concentració... Però hi ha un altre concepte que no ve tan fàcil a la ment, perquè ha passat més inadvertit. Ens referim a les desenes de milers de persones que, pel sol fet d'haver estat fidels a la República, van ser integrades com a presoners en unitats de treballs forçats. Els 'batallons de treballadors' es van posar en marxa durant la guerra mateix, per a represaliar l'enemic, i una vegada acabada el sistema es va perfeccionar: cent mil homes i vint mil dones van ser esclavitzats en els anomenats 'destacaments penitenciaris', entre 1939 i ben entrada la dècada de 1960, en tasques de construcció de carreteres, túnels, ponts, vies fèrries, canals i murs de pantans, de reconstrucció d'edificis religiosos, d'explotació de mines...

De la coordinació i gestió d'aquesta ingent mà d'obra a preu de saldo, a la qual van recórrer moltes grans empreses, se'n va encarregar el [Patronat de Redempció de Penes pel Treball](#), a partir del 'dogma de la redempció universal i de la gràcia mitjançant la sang de Crist'. Com s'explica en [aquest document](#) de la web de la [Presó de Dones de les Corts](#) de Barcelona, 'els avantatges d'aquest sistema eren múltiples, atès que l'objectiu de càstig i submissió del pres o de la presa es conjuminava amb l'aprofitament econòmic de la seva feina i la progressiva solució de l'anomenat problema penitenciari'. El patronat va esdevenir una immensa borsa de treball que [subministrava](#) presos qualificats a empreses i organismes de l'estat, a través d'un model que també utilitzat pels nazis a Alemanya.

És un dels aspectes més desconeguts de la repressió franquista, però això pot canviar aviat. Demà mateix, representants del [Ministeri de Cultura](#) espanyol lliuraran al [Centre Documental de la Memòria Històrica](#) a Salamanca el fons on s'aplega abundant informació sobre els camps de treball forçat durant la dictadura de Franco. Són documents desats fins ara en tres mil caixes al [Tribunal de Comptes](#) de Madrid i que s'han digitalitzat abans de donar-los a Salamanca. L'arxiu dels batallons disciplinaris, que en un futur es podrà consultar en línia al portal [Pares](#), detalla on hi va haver camps de treball els últims mesos de la guerra i també durant la postguerra, i aporta informació de cadascun dels presoners a qui es va aplicar la política de redempció de pena per mitjà del treball.

Alguns noms d' [esclaus de Franco](#) ja apareixen a la web [Esklabotza frankismoan](#) ('esclavitud sota el franquisme'), que vol ajudar 'a difondre la realitat dels treballs forçats durant la guerra civil i el franquisme, una modalitat repressiva que va tenir una importància econòmica fonamental i que, tot i així, encara és desconeguda per gran part de la societat'. Més concretament, aquest portal mantingut per l'associació basca Memoriaren Bideak i l' [Institut Gerónimo Uztariz](#) se centra específicament en les obres que quinze mil presoners van dur a terme al Pirineu navarrès. Se n'han identificat 3.437, dels quals 1.300 apareixen en [aquest catàleg](#). Una [setantena llarga](#) provenien dels Països Catalans.

A banda la llista de noms, la iniciativa 'Esklabotza frankismoan' també ha impulsat el llibre [Esclavos del franquismo en el Pirineo](#) ([descarregable](#) en pdf); un [catàleg](#) informatiu; l'exposició [Esclavitud sota el franquisme: carreteres i fortificacions al Pirineu occidental](#) (que al desembre [va passar](#) per l' [Euskal Etxea](#) de Barcelona), i el documental [Desafectos](#) (que es pot veure íntegrament [ací](#)).

11 març 2010

Una notícia de VilaWeb.cat
Edició GENERAL
<http://www.vilaweb.cat>
[Enllaç permanent](#)